

Posudek vedoucí bakalářské práce

Autorka práce: Valerie Moravcová

Vedoucí: Sylvie Bláhová

Název práce: Politická korektnost jako ohrožení svobody slova?

Valerie Moravcová se ve své bakalářské práci věnuje svobodě slova a tomu, zdali lze politickou korektnost považovat za její ohrožení. Autorka nejdříve nastiňuje historický vývoj svobody slova, a to od dob antického Řecka až po současnost. Následně stanovuje hranice svobody slova, mezi něž řadí ochranu veřejného zájmu, individuálních práv a zranitelných skupin. Ve druhé části práce Valerie analyzuje téma politické korektnosti, které chápe jako moderní fenomén spojený především se skupinami charakterizovanými určitou diferencí (rasa, gender, sexuální orientace...). Ačkoli si autorka uvědomuje problémy související s hyperkorektností, zároveň tvrdí, že politická korektnost nepředstavuje ohrožení svobody slova (projevu), přičemž v rámci veřejné debaty bychom měli klást důraz především na vzájemný respekt a porozumění.

Pokud jde o mé hodnocení textu, pak z pozice její vedoucí musím na úvod konstatovat, že se mnou autorka jeho znění konzultovala minimálně a text jako celek jsem si poprvé přečetla až po jeho finálním odevzdání. Navzdory tomu si myslím, že Valerie odvedla vcelku dobrou práci, přičemž z textu je patrné jednak osobní zaujetí autorky, jednak hluboké ponoření do tématu. Oceňuji také, že autorka byla s to nastínit vlastní argument (jakkoli stálo za to, jej rozvinout o něco komplexněji), a to že politická korektnost není ohrožením pro svobodu slova. Přes obecně pozitivní dojem, mám k textu několik připomínek. Spíše technická poznámka se týká toho, že mi v rámci části věnující se popisu vývoje svobody slova přijde trochu zbytečné relativně podrobně rozebírat postoj ke svobodě slova v rámci českého, respektive evropského právního řádu, a to když toto nemá dále vliv na celkovou analýzu. Jde-li o samotný argument, pak se autorka, jak již bylo naznačeno, staví spíše na stranu politické korektnosti, kterou chápe ve smyslu schopnosti

si vzájemně naslouchat a respektovat se (str. 48). To je legitimní argument. Je nicméně otázkou, jak zajistit, aby měla debata takto kultivovaný charakter. Autorka zmiňuje význam vzdělání a kritického myšlení. S ohledem na vliv informačních technologií, a především pak sociálních médií, však vidíme, že se jedná o běh na dlouhou trať. Argument o vzájemném respektu zároveň předpokládá, že všichni v rámci veřejné debaty akceptují určitá pravidla hry. O tom mluvil již J. S. Milla – ale i Jürgen Habermas –, přičemž právě tento předpoklad je terčem vcelku oprávněné kritiky. Jak totiž zajistit, že účastníci diskuze budou dané předpoklady sdílet? Co když v rámci veřejné debaty nejde o to konstruktivně debatovat a dobírat se ke sdíleným závěrům, ale prostě pouze o to být slyšen(a) a moci si říkat, co chci, bez ambice dosáhnout konsenzu. Navíc, pokud na účastníky debaty uvalíme povinnost respektovat druhé (či minimálně daná pravidla hry), nedojde k tomu, že v důsledku celá řada názorů vymizí z veřejné sféry do nějaké nekontrolované šedé zóny, kde se budou scházet novodobí disidenti? S tím souvisí to, zdali není pro veřejný prostor – a občany v rámci demokratické společnosti – vlastně přínosné, aby snesl extenzivní výklad svobody projevu – tedy i urážky –, neboť jej to činí odolnějším? Byla bych ráda, kdyby Valerie na tyto postřehy v rámci své obhajoby reagovala.

Bakalářská práce Valerie Moravcové splňuje požadavky kladené na tento typ prací, přičemž ji navrhuji hodnotit stupněm B–C, s ohledem na průběh obhajoby.

V Brně, 2. 8. 2023

Sylvie Bláhová